

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

KLASA 6

JĘZYK POLSKI

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
Rozdział I Światy wyobraźni				
Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Pałac Snów</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none">rozpoznaje bohaterów powieściformułuje pytania na wskazany tematkonfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniamizna pojęcie <i>fikcja literacka</i>wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym	<ul style="list-style-type: none">prezentuje bohaterówbuduje zróżnicowane pytaniaopisuje reakcje bohaterówdostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworzeuczestniczy w dyskusji na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych	<ul style="list-style-type: none">uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentamiwykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytańobjaśnia założenia projektu przedstawionego w tekściewyjaśnia, na czym polega fikcja realistycznadobiera trafne argumenty w dyskusji	<ul style="list-style-type: none">ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznejtworzy uporządkowany zestaw pytańocenia założenia projektu przedstawionego w utworzeodwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach
Katherine Paterson, <i>Most do Terabithii</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none">wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelniczeprzy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy plan szczegółowy wybranej części tekstuwymienia głównych bohaterów tekstuwyszukuje w tekście informacje dotyczące różnych	<ul style="list-style-type: none">tworzy komentarze do wybranych części tekstuzapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzi bez osobowej formy czasownikaokreśla rodzaj narracji zastosowanej w tekścieanalizuje świat przedstawiony utworu w zestawieniu z dziełami malarskimi	<ul style="list-style-type: none">analizuje wiedzę narratora na temat świata przedstawionegowskazuje analogie między światem przedstawionym różnych tekstów literackichomawia nawiązania do biblijnego obrazu stworzenia świata	<ul style="list-style-type: none">analizuje i ocenia relacje łączące bohaterówrozpoznaje przenośne znaczenia różnych elementów świata przedstawionego w utworzeinterpretuje tekst na poziomie przenośnym

	elementów świata przedstawionego			
Pisownia wyrazów z ó i u	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni ó i u i stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Powtórzenie wiadomości o czasownikach	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika rozpoznaje nieosobowe formy czasownika rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika tworzy formy różnych czasów czasownika odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, <i>-ono</i> poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, <i>-ono</i> i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi
Dialog – rady dla piszących. Maria Krüger, <i>Godzina pąsowej róży</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje krótko bohaterkę tekstu wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii omawia różnice między szkołą dawną i współczesną zna funkcje dialogu w tekście literackim rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różne elementy świata przedstawionego wyraża opinię o szkole w różnych epokach wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej używa właściwych środków 	<ul style="list-style-type: none"> w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń przycacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych rozpoznaje różne informacje

	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku 	<p>językowych do nazwania różnych uczuć</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych 	<p>zawarte w uzupełnieniach dialogowych</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych
Trudne formy czasowników	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w czasie przeszłym i stara się je stosować zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami i stara się je stosować dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w czasie przeszłym stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami zna zasady pisowni <i>-źć, -ść, -ąć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w czasie przeszłym stosuje zasady pisowni <i>-źć, -ść, -ąć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch typu <i>iść</i> w czasie przeszłym poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników
Dorota Terakowska, <i>Córka Czarownicy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód zna pojęcie <i>literatura fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia posługuje się ze zrozumieniem terminami <i>plener, kadr</i> wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega zło wyrządzane przez najeźdźców formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii interpretuje słowa pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń
Tryby czasowników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach

	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego
<p>Pisownia cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>cząstkami -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje cząstki <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<p>Reklama – rady dla piszących. Jean-Pierre Dawidts, <i>Mały Książę odnaleziony</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>reklama</i> wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej czyta rady dla piszących reklamę 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy prosty tekst reklamowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa <i>reklama</i> rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst reklamowy 	<ul style="list-style-type: none"> operuje słownictwem związanym z reklamą rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym używa w tekście reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych
<p>Janusz Christa, <i>Kajtek i Koko w kosmosie</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>literatura fantastycznaukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje tytułowych bohaterów komiksu wskazuje motywy wykorzystane w komiksie objaśnia pojęcie <i>literatura fantastycznaukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu określa problematykę utworów komiksowych wyszukuje w tekście neologizmy wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter określa funkcję neologizmów wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f.

Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i> tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów
Stanisław Lem, <i>Bajka o maszynie cyfrowej co ze smokiem walczyła</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej wyszukuje w tekście neologizmy wymienia wybrane cechy klasycznej baśni 	<ul style="list-style-type: none"> ustala czas akcji wyszukuje informacje w tekście wskazuje elementy komizmu w utworze wymienia większość cech klasycznej baśni 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, kim są bohaterowie tekstu, relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią i utworem Stanisława Lema 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy notatkę encyklopedyczną używa ze zrozumieniem słowa <i>absurd</i> formułuje przesłanie utworu dostrzega intertekstualny charakter opowiadania
Nietypowe rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy związane z cechą określoną za pomocą liczb, np. <i>setka</i>, <i>ósemka</i> dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach
Opowiadanie z	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje kilku bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje wszystkich 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przebieg akcji

dialogiem – rady dla piszących. Clive Staple Lewis <i>Opowieści z Narnii. Książę Kaspian</i> (fragment)	tekstu <ul style="list-style-type: none"> • łączy powieściowe zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe • zna pojęcie <i>fabuła</i> • zapisuje prosty dialog • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem 	bohaterów tekstu i wyraża opinie na ich temat <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różne etapy rozwoju akcji • odróżnia fabułę od akcji • wyszukuje w tekście czasowniki oznaczające ruch • redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	znaczenia bohaterów w tekście <ul style="list-style-type: none"> • omawia pojęcia dotyczące różnych elementów świata przedstawionego • rozpoznaje typy wypowiedzeń we wskazanym fragmencie tekstu • redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia funkcję zdarzeń spoza czasu akcji • określa wpływ środków językowych na odbiór tekstu • redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu
Pisownia wyrazów z <i>rz</i> i <i>ż</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni <i>rz</i> i <i>ż</i> i stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz</i> i <i>ż</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz</i> i <i>ż</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Zbigniew Herbert, <i>Pudélko zwane wyobraźnią</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze • zna pojęcie <i>adresat wiersza</i> • określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego • określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza • wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego • opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza • objaśnia przenośne znaczenia w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu • określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego • wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich
Stopniowanie przymiotników	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy • określa liczbę i rodzaj przymiotników • zna stopnie przymiotnika • stopniuje przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika • określa przypadki przymiotników • wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe • stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach • objaśnia funkcję stopni przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem • prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników
Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów

	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i> i stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 		zawartych w ćwiczeniach	zawartych w ćwiczeniach
Rozdział II – Wartości poszukiwane				
Św. Mateusz, <i>Przypowieść o talentach</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście ocenia zachowanie Pana wobec sług rozumie znaczenia słów i pojęć: <i>drugie dno</i>, <i>uniwersalny</i>, <i>prawdy moralne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści analizuje problem winy i kary przycacza i objaśnia przesłanie przypowieści określa cechy fabuły przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenia słowa <i>talent</i> objaśnia przenieśne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym
Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą i stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Stopniowanie przysłówków	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem zna stopnie przysłówka stopniuje przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki zestawia przysłówki o przeciwstawnym znaczeniu wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem objaśnia funkcję stopni przysłówka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach
Jan Kochanowski, <i>Na zdrowie</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst fraszki, korzysta z przypisów wymienia najważniejszą wartość przywołaną w tekście umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>apostrofa</i> opisuje hierarchię wartości uznawanych przez osobę mówiącą objaśnia znaczenie słowa <i>klejnot</i> w kontekście wiersza używa ze zrozumieniem 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje apostrofę jako środek poetycki wskazujący adresata rozpoznaje intencje nadawcy wypowiedzi lirycznej porównuje poznane wcześniej fraszki z utworem 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie epitetu użytego w apostrofie wskazuje w utworze właściwe elementy schematu rozumowania formułuje wniosek na temat różnorodności tematycznej

	<p>hasła</p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>aluzja literacka</i> 	<p>związków frazeologicznych ze słowem <i>zdrowie</i></p>	<p>Jana Kochanowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje aluzję literacką w tekście inwokacji <i>Pana Tadeusza</i> 	<p>fraszek</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje nawiązania w inwokacji <i>Pana Tadeusza</i> do fraszki Jana Kochanowskiego
Typy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy odróżnia liczebniki główne od porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot stosuje prawidłowe formy liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach
Elżbieta Jodko-Kula, <i>Anka</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje z tekstu opowiada o zachowaniu tytułowej bohaterki zna pojęcie <i>powieść społeczno-obyczajowa</i> ogląda reprodukcje obrazów i czyta fragment wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje główną bohaterkę ocenia zachowanie nastolatki omawia relacje panujące między bohaterkami tekstu rozumie znaczenie słów istotnych dla problematyki tekstu, np. <i>anoreksja, samoakceptacja, kompleksy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania do wywiadu z główną bohaterką interpretuje słowa przytoczonej opinii określa wpływ narracji na odbiór i zrozumienie tekstu dostrzega związki pomiędzy tematyką obrazów i problematyką tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu określa rolę bohaterki drugoplanowej w zdarzeniach i ocenia jej postawę formułuje wypowiedź zawierającą refleksję na temat istoty i wartości piękna
Ignacy Krasicki, <i>Przyjaciele</i>	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań dostrzega uosobienia w tekście umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła zna pojęcie <i>moral</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przycyta właściwe fragmenty tekstu wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach ocenia postępowanie bohaterów formułuje pouczenie wynikające z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów zna pojęcie <i>ironia</i> uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje interpretację głosową kwestii wypowiedzianych przez bohaterów tekstu wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania dostrzega ironiczny charakter epitetu <i>serdeczny</i> formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni
Trudne formy liczebnika	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia liczebniki proste od złożonych dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie odmienia liczebniki wielowyrazowe

	liczebników			
Ignacy Krasicki, <i>Lew pokorny, Szczur i kot, Wół i mrówka, Żółw i mysz, Malarze, Mądry i głupi</i>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega komizm w bajkach wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie zna pojęcie <i>kontrast</i> rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich omawia morał wybranej bajki 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>komizm</i> określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach objaśnia pojęcie <i>alegoria</i> używa skonstrastowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne rodzaje komizmu wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek objaśnia funkcję kontrastu w bajkach wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek
Zaimki i ich znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zaimek</i> rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy stosuje poprawne formy zaimków odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach
Trudne formy zaimków	<ul style="list-style-type: none"> wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
Streszczenie – rady dla piszących. Ignacy Krasicki, <i>Czapla ryby i rak, Kruk i lis</i>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych podjmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażeń szczegółowych ogólnymi przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza plan najważniejszych zdarzeń przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi redaguje streszczenie, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobranej przysłowia redaguje poprawne językowo i stylistycznie streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem słów <i>manipulacja</i> i <i>hipokryzja</i> w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych redaguje zwarte, poprawne językowo i stylistycznie streszczenie
Przymyki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymyk wśród innych części mowy rozpoznaje przymyki proste i złożone wie, jak zbudowane jest wyrażenie przymikowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy przymyki złożone wie, że przymyki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika rozpoznaje przymyki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przymikowych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych wyrażeń przymikowych dla określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przymyk od 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przymyki złożone poprawnie zapisuje wyrażenia przymikowe funkcjonalnie stosuje wyrażenia przymikowe w swoich wypowiedziach

			wyrażeń w funkcji przysłówka	
Pisownia przyimków i wyrażen przyimkowych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Spójniki	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>spójnik</i> rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje spójniki przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach
Adam Mickiewicz, <i>Powrót taty</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów przedstawia bohaterów wyodrębnia wypowiedzi bohaterów rozpoznaje typy zdań wypowiedzianych przez bohaterów ballady 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza główne wydarzenia utworu dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń opisuje zachowanie skonstruowanych postaci zna pojęcie <i>monolog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje wydarzenia według podanego schematu zna pojęcie <i>retrospekcja</i> objaśnia przemianę bohatera nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób prowadzenia narracji określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze omawia wartości wyeksponowane w tekście przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi
Juliusz Słowacki, <i>Z pamiętnika Zofii Bobrówny</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy określa uczucia osoby mówiącej porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi recytuje tekst wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznacznych wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję recytuje tekst wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie objaśnia, czym dla poety była ojczyzna artykułuje prawidłowo 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym używa ze zrozumieniem słów <i>nostalgia</i>, <i>idealizacja</i> w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej określa funkcję

		podkreślając głosem ważne słowa	głoski podczas recytacji <ul style="list-style-type: none"> • recytuje tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój wiersza 	przypisywaną przyrodzie w wierszu <ul style="list-style-type: none"> • głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
Joanna Rudniańska, <i>Kotka Brygidy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia, kim jest główna bohaterka utworu • dostrzega dwie różne przestrzenie w tekście literackim • przedstawia rodzinę dziewczynki • omawia reakcję bohaterki na ulubiony prezent 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje informacje na temat czasu i miejsca akcji • wyszukuje w tekście właściwe cytaty • przedstawia opinie rodziców o jednym z członków rodziny • objaśnia reakcję bohaterki na prezent 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny stanu emocjonalnego głównej bohaterki • omawia znaczenie domu dla młodej bohaterki • objaśnia, czym była volkslista i czym skutkowało jej podpisanie • wypowiada się na temat wojny w kontekście zachowań i refleksji bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sposób ukazania motywu literackiego w powieści • wykazuje się wiedzą na temat realiów czasu wojny na podstawie poznanych wcześniej tekstów • ocenia postawę ojca wobec propozycji podpisania volkslisty • interpretuje obraz o tematyce wojennej
Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy <i>z nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami i stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów <i>z nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów <i>z nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy <i>z nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Tadeusz Różewicz, <i>Przepaść</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza • podaje skojarzenia z wyrazem <i>przepaść</i> • określa znaczenie gestu podania ręki • zna pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> • rozpoznaje wiersz biały 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje informacje na temat bohaterki wiersza • dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu • analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza • wskazuje część wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy ukazujące świat z wiersza • objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu • przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę • objaśnia pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły • objaśnia znaczenia przenośni poetyckich • przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze • określa wartości istotne dla osoby mówiącej

		ujawniającą obecność osoby mówiącej <ul style="list-style-type: none"> zna cechy wiersza białego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje budowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje interpretację głosową utworu
Rozdział III – Małe filozofowanie				
Isaac Bashevis Singer, <i>Dzień, w którym się zgubiłem</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> redaguje ogłoszenie na temat bohatera zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera wie, czym zajmuje się filozofia 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zdarzeniach wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje relacje na temat bohatera rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej formułuje pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych
Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> tworzy różne typy wypowiedzeń stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi rozpoznaje równoważniki zdań odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich
Michel Piquemal, <i>Drogocenna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza historię przedstawioną w tekście wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera wskazuje przysłowie oddające sens opowieści rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje symboliczne znaczenie perły uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przesłanie utworu omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle
Orzeczenia czasownikowe i imienne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu orzeczenie wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej zna pojęcie <i>orzeczenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem nazywa części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu

	<p><i>czasownikowe</i></p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>orzeczenie imienne</i> 		występujące w funkcji orzecznika	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów
Krzysztof Lisowski, <i>Stworzenie świata</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu epitety, uosobienia, przenośnie wskazuje rozmieszczenie w przestrzeni różnych elementów świata poetyckiego opisuje zachowanie dziecka ukazanego w wierszu przypomina cechy wiersza wolnego, białego, ciągłego, stroficznego, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy obrazu poetyckiego i opisuje sytuację liryczną wyjaśnia tytuł wiersza określa doznania osoby mówiącej w wierszu rozpoznaje typ omawianego wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję środków stylistycznych zastosowanych w wierszu objaśnia znaczenie przenośni wskazuje w wierszu cechy dziecięcego spojrzenia na świat opisuje obraz Wiliama Blake'a 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje kolejne obrazy poetyckie z biblijnym opisem stworzenia świata omawia symboliczne znaczenie umiejscowienia dziecka w centrum poetyckiego świata interpretuje zachowanie dziecka ukazanego w wierszu uwzględnia w swojej wypowiedzi na temat obrazu analogię między dziełem malarskim i poetyckim
Rodzaje podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu podmiot zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>podmiot logiczny</i> zna pojęcie <i>podmiot domyślny</i> wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowej 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego rozpoznaje zdania bezpodmiotowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach
List oficjalny – rady dla piszących. <i>Dekalog św. Franciszka</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta <i>Dekalog św. Franciszka</i> i analizuje jego treść czyta informacje o św. Franciszku rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia treść zapisów kolejnych punktów <i>Dekalogu</i> w formie tytułów wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego zapisuje poprawnie datę 	<ul style="list-style-type: none"> określa odbiorcę słów św. Franciszka wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską objaśnia pojęcia <i>język oficjalny</i> i <i>język nieoficjalny</i> analizuje budowę regulaminu redaguje poprawny 	<ul style="list-style-type: none"> określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego formułuje zasady dotyczące

	<ul style="list-style-type: none"> • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny 	<p>dzienną</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku 	<p>formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny</p>	<p>zapisu informacji w punktach</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny
<p>Pisownia końcówek <i>-i, -ii -ji</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z końcówkami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z końcówkami <i>-i, -ii, -ji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z końcówkami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z końcówkami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<p>Przydawki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami • zna funkcję składniową przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami • wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy • rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach • funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki
<p>Jan Twardowski, <i>Prawda</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze • wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza • wie, że prawda jest uniwersalną wartością 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu • określa funkcję powtarzających się słów w wierszu • używa frazeologizmów ze słowem <i>prawda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy • objaśnia metaforyczne porównanie • zna pojęcie <i>anafora</i> • rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń • wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza • objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu • używa ze zrozumieniem słowa <i>dogmat</i>
<p>Dopełnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami • zna funkcję składniową dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami • wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy • rozumie zależność między stroną czynną i bierną zdania a funkcją dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku • określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach

<p>Irena Jurgielewiczowa, <i>Inna</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje dotyczące miejsc akcji • uzupełnia schemat drzewka decyzyjnego • cytuje fragmenty opisujące zachowanie bohaterki • wie, co jest tematem powieści psychologicznej • określa winę bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia główną bohaterkę tekstu • wskazuje zewnętrzne objawy emocji przeżywanych przez bohaterkę i nazywa jej uczucia • analizuje czas narracji powieści • uczestniczy aktywnie w dyskusji na temat przestrzegania zasad moralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o sytuacji bohaterki • opisuje zdarzenia z punktu widzenia bohatera obserwującego sytuację • formułuje argumenty dla oskarżyciela i obrońcy bohaterki • używa ze zrozumieniem słowa <i>etyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia informacje o bohaterce opisem jej wrażeń i nastroju • określa motywy zachowania chłopaka i ocenia jego postępowanie • określa funkcję zastosowania narracji w czasie teraźniejszym • formułuje przemyślane argumenty w dyskusji
<p>Rodzaje okoliczników</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu • zna funkcję składniową okoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami • wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny • nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach
<p>Bolesław Prus, <i>Z legend dawnego Egiptu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wszystkich bohaterów tekstu • analizuje rozwój zdarzeń, wskazuje kolejne elementy akcji • wskazuje najważniejszy przedmiot w tekście • przytacza z tekstu fragmenty opisujące faraona 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje i objaśnia informację podaną w tytule utworu • dostrzega szczególny sposób konstrukcji zdarzeń i ukazuje ich przebieg na schemacie • wie, jaką funkcję pełni symbol w utworze literackim • opisuje następcę tronu i wyraża opinię o nim 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ tytułu opowiadania na odczytanie tekstu • relacjonuje okoliczności powstawania edyktów • określa symboliczne znaczenia: pierścienia oraz ukąszenia pająka • porównuje styl rządzenia obu władców • zna pojęcie <i>nowela</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w świecie przedstawionym utworu elementy charakterystyczne dla starożytnego Egiptu • analizuje kolejność odrzucania edyktów • omawia sens zdania otwierającego i zamykającego tekst • określa szanse i zagrożenia związane z polityką obu władców • wskazuje cechy noweli na podstawie utworu Bolesława Prusa
<p>Analiza zdania pojedynczego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (<i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające • wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy • używa ze zrozumieniem 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne • używa funkcjonalnie nazw

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami 	określające	pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania	wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej
Adam Ziemianin, <i>Z synem w oknie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację z wiersza • określa nastrój utworu • podaje dosłowne i przenośne znaczenia wyrazu <i>droga</i> • analizuje budowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje osobę mówiącą i adresata wypowiedzi • określa, w jakim znaczeniu użyto w wierszu rzeczownika <i>droga</i> • wskazuje elementy budowy wiersza wpływające na jego melodyjność 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ przenośni użytych w tekście na nastrój wiersza • omawia motyw butów siedmiomilowych w literaturze • formułuje w imieniu osoby mówiącej wskazówki dotyczące życia 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia przenośne znaczenia określeń użytych w tekście • określa funkcję motywu butów siedmiomilowych w wierszu • wypowiada się na temat wartości ważnych w życiu
Zdania podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> • ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>zdania podrzędnie złożone</i> na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiadają zdania składowe 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach
Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zdania współrzędnie złożone • zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych • rozpoznaje zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe • odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu • objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu • funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu • zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji
Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzi • zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych • stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu

	<p>pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu • korzysta ze słownika ortograficznego 			
Eric-Emmanuel Schmitt, <i>Oskar i pani Róża</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • podaje informacje na temat głównego bohatera utworu • przedstawia w punktach treść listów pisanych przez tytułowego bohatera • omawia relacje chłopca z rodzicami 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce zdarzeń • objaśnia powód pisania listów • wskazuje najboleśniejsze przeżycie bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje samopoczucie bohatera i jego nastroje • określa temat utworu • ocenia zachowanie lekarza wobec pacjenta, wskazuje pozytywne i negatywne skutki postępowania doktora 	<ul style="list-style-type: none"> • określa stosunek bohatera do otaczającej go rzeczywistości • stawia pytania zainspirowane omawianym tekstem • cytuje fragmenty tekstu ukazujące różne uczucia, emocje i stany bohaterów
Rozdział IV – Piękno uchwycone				
Jerzy Harasymowicz, <i>W marcu nad ranem</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza epitety z wiersza • wyszukuje porównania dotyczące zwierząt • zna pojęcie <i>obraz poetycki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy krajobrazu z wiersza • wskazuje przenośnie mające charakter ożywienia • określa cechy obrazu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza • objaśnia znaczenie przenośni • rozumie wpływ środków językowych na charakter obrazu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera epitety najlepiej oddające istotę opisywanych obiektów • podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami • objaśnia pojęcie <i>obraz poetycki</i> w odniesieniu do omawianego tekstu
Słowniki poprawnej polszczyzny i frazeologiczny	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych • zna funkcję słowników frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika wyrazów obcych • zna budowę słowników frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny • objaśnia znaczenia wybranych związków frazeologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb
Bożena Fabiani, <i>Moje gawędy o sztuce</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu okres życia artysty • nazywa swoje reakcje 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza • wyraża swoje zdanie na 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście wyrazy oceniające • używa ze zrozumieniem

	<p>odbiorcze dotyczące dzieł malarskich</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zgrubienia wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich wie, jaka jest funkcja zgrubień funkcjonalnie przekształca tekst 	<p>temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia pojęcie <i>zgrubienie</i>, odwołując się do przykładów z tekstu dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim 	<p>wyrazów <i>subiektywny</i>, <i>obiektywny</i>, <i>pejoratywny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski
Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyrazy na głoski i litery wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce odróżnia spółgłoski od samogłosek 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych
Irving Stone, <i>Udręka i ekstaza</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia najistotniejsze informacje dotyczące okoliczności powstania rzeźby oraz jej autora opowiada o kolejnych etapach pracy nad posągami odróżnia postać historyczną od postaci fikcyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o przygotowaniach do stworzenia dzieła opisuje postacie wyrzeźbione przez artystę zna pojęcie <i>powieść biograficzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zna kontekst biblijny sceny ukazanej w dziele rzeźbiarskim określa uczucia i emocje wyrażane przez postacie określa cechy powieści biograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia wybór postaci przedstawianych w dziele sztuki określa cele przyświecające artyście w pracy nad piętą wyjaśnia różnice między rzeźbą i malarstwem
Opis obrazu – rady dla piszących. Paul Cezanne, <i>Martwa natura z jabłkami i pomarańczami</i>	<ul style="list-style-type: none"> ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku wie, co przedstawia martwa natura podaje podstawowe informacje na temat obrazu przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów wyraża opinię na temat dzieła malarskiego redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej formuluje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu
Maria Pawlikowska-	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję uosobień użytych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje znaczenie przenośnych określeń

Jasnorzewska, <i>Olejne jabłka</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację liryczną w wierszu redaguje zaproszenie na wernisaż 	<p>malarstwem</p> <ul style="list-style-type: none"> określa emocje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice
Oznaczanie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych i stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Miron Białoszewski, <i>Szare eminencje zachwytu</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przedmioty zaprezentowane w wierszu wskazuje epitety i ożywienia opisujące piec określa frekwencyjność głoski we wskazanym fragmencie utworu wskazuje w tekście środki poetyckie oparte na skojarzeniach ze złotem, srebrem, blaskiem określa nastawienie osoby mówiącej do opisywanych przedmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje apostrofę zna funkcję wyliczenia wyszukuje słowa zawierające głoski o podobnym brzmieniu określa wpływ środków poetyckich opartych na skojarzeniach ze złotem, srebrem i blaskiem na znaczenie opisywanych przedmiotów korzystając ze słownika, podaje znaczenie frazeologizmu <i>szara eminencja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia skojarzenia związane z łyżką durszlakową wyszukuje neologizm i objaśnia jego znaczenie objaśnia pojęcie <i>instrumentacja głoskowa</i> używa ze zrozumieniem słowa <i>nobilitacja</i> w analizie wiersza cytuje fragmenty ujawniające ekspresję osoby mówiącej wyjaśnia w formie kilkudzaniowej wypowiedzi zamysł autora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje frazeologizm użyty do stworzenia neologizmu przycza metafory i określa charakter obrazowania poetyckiego określa funkcję instrumentacji głoskowej zastosowanej w wierszu objaśnia zabieg sakralizacji opisywanych przedmiotów omawia znaczenie opisywanych przedmiotów w kontekście tytułu wiersza rozważa pojęcie piękna
Głoski ustne i nosowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoski ustne</i> i <i>głoski nosowe</i> podaje przykłady głosek ustnych i nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia głoski ustne od nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach

<p>Pisownia połączeń literowych <i>en, em, on, om</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje połączenia literowe <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<p>Tadeusz Kubiak, <i>W stroju z mgły</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa wie, jakie utwory zalicza się do liryki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację przedstawioną w wierszu wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór wie, na czym polega przerzutnia opisuje nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy wyszukuje przerzutnie w tekście omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie metafory opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi określa wpływ przerzutni na rytm utworu
<p>Pisownia końcówek <i>-ę, -em, -ą, -om</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z końcówkami <i>-ę, -em, -ą, -om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z końcówkami <i>-ę, -em, -ą, -om</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z końcówkami <i>-ę, -em, -ą, -om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z końcówkami <i>-ę, -em, -ą, -om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<p>Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Jak Janosik tańczył z cesarzową</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie przywołane w wierszu opisuje wygląd tancerzy wskazuje wyrazy dźwiękonaśladowcze w wierszu wie, czym jest <i>gwara</i> wyszukuje w tekście wyrazy gwarowe 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, kim są postacie z wiersza wymienia rekwizyty i elementy scenografii niezbędne do inscenizacji opisanego tańca określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych opracowuje na podstawie tekstu słowniczek wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zachowanie postaci wskazuje przenośnie odwołujące się do wrażeń wzrokowych określa wpływ rymów na rytm wiersza objaśnia wpływ wyrazów gwarowych na odbiór tekstu wskazuje elementy obrazów 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje scenariusz tańca określa symboliczne znaczenie barwy dominującej w stroju zbójnika wymienia czynniki wpływające na rytmizację i dynamikę utworu wyjaśnia znaczenie wyrazów gwarowych dla

	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sceny przedstawione na obrazach Zofii Stryjeńskiej 	<p>gwarowych</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy obrazów nawiązujące do treści wiersza 	<p>nawiązujące do nastroju wiersza</p>	<p>autentyczności przekazu poetyckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy postaci wyeksponowane w wierszu i na obrazach
<p>Akcent wyrazowy i zdaniowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyraz na sylaby prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest akcent wyrazowy określa funkcję akcentu zdaniowego 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje większość wyrazów stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wyrazy funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi
<p>Joanna Pollakówna, <i>Stare fotografie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu wymyśla i zapisuje dialog, który mogły prowadzić bohaterki wiersza zna funkcję pytania retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej określa nastrój bohaterek wiersza ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przycacza przenieśnię obrazujące upływ czasu wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki odpowiada na pytania z tekstu ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia refleksje związane z wierszem dostrzega artystyczną kreację w fotografii dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu
<p>Andrew Fusek-Peters, <i>Agenci na deskorolkach. Nie byle co!</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażen omownych objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego jako Fabergé uznaje się za dzieło sztuki rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne określa motywy działania wybranych bohaterów dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście
<p>Wyrazy pokrewne – powtórzenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wyrazów pokrewnych rozpoznaje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że różne formy gramatyczne tego samego słowa nie są wyrazami pokrewnymi 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje formantów rozpoznaje wyrazy podstawowe, od których 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne wyrazy pochodne w swoich wypowiedziach

	należące do tej samej rodziny <ul style="list-style-type: none"> zna mechanizmy powstawania wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rodziny wyrazów tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów 	utworzono wyrazy pochodne <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o budowie wyrazów pochodnych podczas przekształcania wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rozbudowane rodziny wyrazów
Pisownia przedrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Rozdział V – Czas relaksu				
Robert Louis Stevenson, <i>Wyspa skarbów</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu opisuje Wyspę Skarbów redaguje krótki list w imieniu kapitana statku wie, co jest tematem powieści przygodowej określa typ narratora występującego we fragmencie powieści 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy identyfikuje utwór jako powieść przygodową 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różne znaczenia słowa <i>skarb</i> określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie
Pisownia przyrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
George Lucas,	<ul style="list-style-type: none"> czyta fragment powieści, 	<ul style="list-style-type: none"> zna cechy filmu kultowego 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza losy Republiki w 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>film</i>

<p><i>Gwiezdne wojny: część IV – Nowa nadzieja</i> (fragment)</p>	<p>przypisy oraz informacje na temat serii filmów <i>Gwiezdne wojny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojmania • wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi • wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu • dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze • wie, co obejmuje scena filmowa 	<p>formie tytułów rozdziałów kroniki</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje bohatera reprezentującego siły zła • redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego • obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej 	<p><i>kultowy</i> w odniesieniu do <i>Gwiezdných wojen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu • określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji • wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy
<p>Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wyrazów i określił synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy
<p>Marcin Kalita, <i>Aktorzy leczą ludzkie dusze</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu • rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów • czyta wywiad z aktorką telewizyjną • wie, czym jest talk-show 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego • wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych • określa tematykę wywiadu • prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę serialu • objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci • dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie • wyraża własną opinię na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>kino familijne</i> w odniesieniu do serialu <i>Rodzina zastępcza</i> • odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym • określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad • formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką
<p>Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk „Zielona Gęś”</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki • podaje imiona postaci • podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem <i>osioł</i> • wie, czym jest kabaret 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie • wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu • rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej • przedstawia reakcje bohaterów sztuki • wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego • wskazuje elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki • objaśnia absurdalność wybranej sceny • wskazuje element satyryczny w sztuce • wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu

		<ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe informacje na temat <i>Teatryku „Zielona Geś”</i> 	humorystyczne w sztuce	
Wyrazy nacechowane emocjonalnie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie zna pojęcia <i>zgrubienie</i> i <i>zdrobnienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście tworzy zdrobnienia i zgrubienia 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie 	<ul style="list-style-type: none"> używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi
Rady dla dyskutujących. Kazimierz Szymeczko, <i>Czworo i kości</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje bohaterów realistycznych rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści opowiada o wydarzeniach czyta rady dla dyskutujących bierze udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego utworu wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantasy wyraża opinię na temat RPG formułuje właściwe kontrargumenty 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych określa rolę bohaterów w rozwoju akcji posługuje się ze zrozumieniem słowem <i>dezaprobata</i> przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji
Ewa Nowak, <i>Yellow bahama w prążki</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zdarzeniu zawiązującym akcję przyczą fragmenty streszczające opowiadanie wskazuje w powieści elementy humorystyczne prezentuje swoją opinię na temat najciekawszej książki 	<ul style="list-style-type: none"> omawia formę prezentowanego fragmentu powieści opisuje reakcję bohaterki na opowiadanie zamieszczone na forum przyczą sformułowania z języka potocznego formułuje zestaw pytań do autora książki 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę wyodrębnionych fragmentów powieści przedstawia opinię bohaterki na temat umiejętności autorki opowiadania określa funkcję słów i wyrażen potocznych podaje informacje do notki biograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia tematykę zaprezentowanego fragmentu powieści wskazuje wypowiedź zgodną z opinią bohaterki powieści rozpoznaje komizm postaci, sytuacyjny i językowy sporządza notkę biograficzną

KRYTERIA OGÓLNE

Sprawności	Wymagania
------------	-----------

	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
UCZEŃ				
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<ul style="list-style-type: none"> czyta sprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
	<ul style="list-style-type: none"> śłucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> śłucha uważnie wszystkich wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy
	<ul style="list-style-type: none"> określa temat oraz główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wydobywa z tekstu wiele informacji 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje informacje z tekstu
	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć: <i>autor, narrator, czytelnik, słuchacz</i> do określenia nadawcy i odbiorcy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na przykładach, co odróżnia autora od narratora oraz nadawcę od odbiorcy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje autor – narrator – czytelnik (słuchacz) oraz nadawca – odbiorca wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję nadawcy i odbiorcy w odniesieniu do różnego typu wypowiedzi
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst informacyjny, literacki i reklamowy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia różnice między tekstem informacyjnym, literackim i reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy tekstów informacyjnych, literackich i reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje tekstu informacyjnego, literackiego i reklamowego
	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje zawarte w tekście reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje opinie w tekście reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne środki językowe i pozajęzykowe użyte w tekście reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję różnych środków językowych i pozajęzykowych w tekście reklamowym
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, gratulacje, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję, przepis) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> hierarchizuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję różnych informacji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje umiejętność selekcjonowania informacji podczas korzystania z różnych źródeł (m.in. internetu)
	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje informacje wyrażone pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio w

pośrednio		do opisu różnych elementów świata przedstawionego w utworze	tekstach o wyższym stopniu organizacji
<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa wpływ przenośnych i dosłownych znaczeń wyrazów na odbiór wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję przenośnych znaczeń wyrazów w różnych tekstach (informacyjnych, literackich, reklamowych)
<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia kłamstwo od fikcji literackiej 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia perswazję od manipulacji
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w tekście części składowe i dostrzega relacje między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między częściami składowymi wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje części składowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie tekstu do odczytywania jego sensu
<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> zna budowę i funkcję słowników wyrazów obcych, frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słowników frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb
<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wyszukuje hasła w encyklopedii tradycyjnej oraz internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z informacji zawartych na tematycznych portalach internetowych 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych źródeł informacji odpowiednio do potrzeb
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podmiot orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego i zna ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję różnych części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje różne typy podmiotów i orzeczeń oraz inne części zdania w swoich wypowiedziach
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki zdań 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, zdań pojedynczych i złożonych oraz równoważników zdań 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne typy zdań złożonych współrzędnie i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przyimki i spójniki 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia różnice między podstawowymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów gramatycznych, czasów odmiennych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje form przypadków, liczb, osób, rodzajów gramatycznych, czasów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała) 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje postaci literackich, komiksowych, filmowych wyrażane mimiką, gestami i postawą 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje postaci ukazanych w różnych tekstach kultury (m.in. obraz, rzeźba, fotografia), wyrażane za pomocą różnych form ekspresji 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat niewerbalnych środków komunikowania się w opisie postaci ukazanych w różnych tekstach kultury
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> nazywa reakcje czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich i filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> obiektywnie komentuje sytuację bohatera
	<ul style="list-style-type: none"> wyraża swój stosunek do postaci ukazanych w różnych tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postać prezentowaną w tekście kultury 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się odpowiednimi argumentami, wyrażając swoją ocenę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> w ocenie postaci literackiej bierze pod uwagę motywy jej postępowania
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne teksty kultury (tekst literacki, film, przedstawienie teatralne, balet, dzieło muzyczne, obraz, rzeźbę, fotografię, przedmioty sztuki użytkowej) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia tekst literacki od publicystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> używa pojęć charakterystycznych dla wybranej dziedziny sztuki w opisie tekstu kultury
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje świat fikcji artystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji artystycznej
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje prawdopodobne (realistyczne) i nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat fantastyki w utworach fantasy i science fiction 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni, utworu fantasy i science fiction 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy fantastyczne jako jedną z cech gatunkowych ballady
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście literackim porównanie, przenośnię, epitet (w tym uosobienie i ożywienie) i wyraz 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję porównania, przenośni, epitetu i wyrazu dźwiękonaśladowczego w tekście literackim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście instrumentację głoskową, przerzutnię, neologizmy, archaizmy i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję różnych językowych środków stylistycznych

dźwiękonaśladowczy			
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę, rym, rytm, refren w utworze literackim 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia czynniki wpływające na rytm utworu literackim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rymy męskie i żeńskie oraz dokładne i niedokładne oraz określa ich funkcję w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć <i>wers, zwrotka, rym, rytm, refren</i> podczas analizy wiersza
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz rymowany i wiersz biały 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz ciągły i stroficzny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym charakteryzuje się wiersz wolny 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki między budową i znaczeniami utworu poetyckiego
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy składające się na widowisko teatralne (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty) 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką teatru 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różni się kabaret od innych widowisk teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> określa elementy charakterystyczne dla widowiska baletowego
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, scena, gra aktorska) 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>kino familijne, serial telewizyjny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia cechy filmu kultowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia telewizyjny program informacyjny od programu rozrywkowego 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk) 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje talk-show jako program rozrywkowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze rozrywkowym
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wątki i wydarzenia w tekście oraz omawia akcję 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia zawiązujące akcję, punkt kulminacyjny oraz rozwiązanie akcji 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fabułę od akcji 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję retrospekcji w utworze literackim
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia informacje i formułuje opinie na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>usposobienie, charakter, temperament</i> podczas charakterystyki bohatera
<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje opowiadanie, powieść, baśń, legendę, mit, bajkę, fraszkę, wiersz, przysłowie, komiks 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najbardziej charakterystyczne cechy różnych gatunków literackich 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne odmiany powieści, np. przygodową, podróżniczą, obyczajową, psychologiczną, historyczną 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia cechy charakterystyczne wybranych konwencji literackich, np. fantasy, science fiction
<ul style="list-style-type: none"> odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje proste symbole i alegorie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje teksty kultury na poziomie kontekstualnym

		konstrukcjach metaforycznych		
	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia morał bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między bajką i baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia uniwersalny charakter przesłania bajek, baśni, mitów, legend i przypowieści
	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości oraz antywartości wpisane w teksty kultury, np. dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna, miłość – nienawiść, wierność – zdrada, zdrowie – choroba 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próby definiowania wartości wpisanych w teksty kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty kultury przez pryzmat wartości wpisanych w te dzieła
	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami
	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na tematy poruszane na zajęciach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się poprawnie i logicznie na podane tematy związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa różnych środków językowych w swoich wypowiedziach
	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej i zamierzonego celu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pозdrowienia, list, życzenia, gratulacje) 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega związki między dostosowaniem sposobu wyrażania się i skutecznością komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i celowo stosuje elementy stylizacji językowej w swoich wypowiedziach pisemnych
	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje poprawnie zbudowane i logiczne pytania do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o zróżnicowanej budowie 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania związane z metaforycznymi znaczeniami utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o charakterze filozoficznym
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, radę, podziękowanie, przeproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje świadomie w swoich wypowiedziach elementy perswazji językowej
	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy

	wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list oficjalny, list prywatny, kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie, życzenia, gratulacje, instrukcję, proste notatki w różnych formach	użytkowe formy wypowiedzi	wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo	wypowiedzi, stosując funkcjonalnie i celowo różnorodne środki językowe
	<ul style="list-style-type: none"> redaguje według podanego wzoru opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje samodzielnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje rozwinięte, poprawne stylistycznie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje poprawne, charakteryzujące się bogactwem językowym opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie
	<ul style="list-style-type: none"> wydziała margines, stosuje akapity i dba o estetykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> używa różnych rozwiązań kompozycyjnych i graficznych eksponujących ważne treści w tekście
	<ul style="list-style-type: none"> sporządza według podanego wzoru odwrotny plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza samodzielnie odwrotny plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	<ul style="list-style-type: none"> dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego
	<ul style="list-style-type: none"> słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, prezentuje własne zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje poprawnie zbudowane argumenty i kontrargumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji
	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, przekazuje intencję utworu, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, stosuje odpowiednią intonację i właściwie akcentuje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> czytając tekst, uwzględnia jego organizację rytmiczną
	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wybranych wydarzeniach z fabuły utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada fabułę krótkiego utworu epickiego lub fragmentu powieści 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wykorzystuje tempo mówienia i intonację podczas opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa różnych środków językowych i pozajęzykowych w celu

				zainteresowania słuchaczy
	<ul style="list-style-type: none"> • wygłasza tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • recytuje tekst poetycki oraz fragmenty prozy 	<ul style="list-style-type: none"> • artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji 	<ul style="list-style-type: none"> • głosowo interpretuje tekst
	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i poprawnie zapisuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o wypowiedzeniach mających charakter pytań retorycznych w interpretacji tekstu
	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie oraz zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu
	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie
	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników
	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – <i>q</i> i <i>ę</i>, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, – końcówek <i>-em, -om</i>, – przedrostków i przyrostków, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – <i>q</i> i <i>ę</i>, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, – końcówek <i>-em, -om</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających trudności w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – <i>q</i> i <i>ę</i>, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> • poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających trudności w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – <i>q</i> i <i>ę</i>, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy zawierające trudności w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – <i>q</i> i <i>ę</i>, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>,

– przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych i stara się ich przestrzegać	– przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	– końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i> – końcówek <i>-em, -om,</i> – przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	– końcówek <i>-em, -om,</i> – przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
• zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych i stara się je stosować	• stosuje zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie oznacza większość spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie oznacza wszystkie spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
• zna zasady użycia znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, wykrzyknika i stara się je stosować w zapisie zdań złożonych i pojedynczych	• stosuje zasady dotyczące użycia znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, wykrzyknika w zapisie zdań złożonych i pojedynczych	• poprawnie używa poznanych znaków interpunkcyjnych	• celowo i funkcjonalnie używa różnych znaków interpunkcyjnych
• operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze, społeczne i kulturowe	• odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych oraz synonimy od antonimów	• używa funkcjonalnie i we właściwych kontekstach frazeologizmów	• używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności. Ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych. Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje działalność literacką i kulturalną. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.